

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ,
ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ

-Управа за ветерину-

Број: 002313110 2024 14841 001 000 000 001

Датум: 01.08.2024. године

Београд

ПЛАН
НАДЗОРА НА АФРИЧКУ И КЛАСИЧНУ КУГУ СВИЊА
КОД ДОМАЋИХ СВИЊА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ У 2024 ГОДИНИ

Овим Планом ближе се дефинише начин и поступање приликом спровођења активног и пасивног надзора на газдинствима на којима се држе и узгајају домаће свиње у складу са Правилником о утврђивању Програма мера здравствене заштите животиња за 2024. годину („Сл. гласник РС“ број: 21/2024) (у даљем тексту: Програм мера).

I ОРГАНИЗАЦИЈА РАДА

План надзора на афричку и класичну кугу свиња код домаћих свиња који обухвата активни и пасивни надзор на газдинствима са свињама спроводе ветеринарске станице/службе које спроводе послове по Програму мера здравствене заштите животиња и ветеринарски институти.

У зависности од епизоотиолошке ситуације ветеринарски институт израђује генерални план надзора за своје епизоотиолошко подручје који мора да садржи динамику и интензитет активности у складу са одређеним приоритетима надзора и доставља Руководиоцу Регионалног кризног центра (РКЦ) и Руководиоцу Локалног кризног центра (ЛКЦ) односно шефу ветеринарске инспекције у округу. Ветеринарске станице пре почетка надзора, а на основу генералног плана института припремају и достављају прелиминарни план активности надлежној ветеринарској инспекцији која обједињује податке о извршењу плана на нивоу округа/Локалног кризног центра (ЛКЦ) и прослеђује надлежном ветеринарском институту, односно Руководиоцу регионалног кризног центра у складу са активностима у подручју надзора.

1. ПЛАН НАДЗОРА НА АФРИЧКУ КУГУ СВИЊА КОД ДОМАЋИХ СВИЊА

ЦИЉ СПРОВОЂЕЊА НАДЗОРА НА АФРИЧКУ КУГУ СВИЊА

Активни и пасивни надзор на афричку кугу свиња (АКС) спроводи се у циљу континуиране контроле здравственог стања свиња и раног откривања заразне болести афричке куге свиња, односно прикупљања релевантних података у циљу сагледавања епизоотиолошке ситуације у појединим подручјима/регионима у односу на ризик од појаве АКС свиња у Републици Србији.

ПОДРУЧЈА НАДЗОРА

I Слободно подручје од афричке куге свиња код домаћих свиња

У подручју које је слободно од АКС, на газдинствима на којима се узгајају свиње, овлашћене ветеринарске станице/службе врше активни надзор здравственог стања свиња у складу са категоризацијом газдинстава/фарми.

II Заражено подручје - домаће свиње од афричке куге свиња

У подручју које је проглашено зараженим од АКС код домаћих свиња, спроводе се мере у складу са посебним прописом и решењем о проглашењу зараженог и угроженог подручја, као и овим Планом.

III Угрожено подручје - домаће свиње од афричке куге свиња

У подручју које је проглашено угроженим од АКС код домаћих свиња, спроводе се мере у складу са посебним прописом и решењем о проглашењу зараженог и угроженог подручја, као и овим Планом.

IV Заражено подручје - дивље свиње од афричке куге свиња

У подручју које је заражено од АКС код дивљих свиња, на газдинствима на којима се узгајају домаће свиње овлашћене ветеринарске станице/службе врше активни надзор у складу са посебним прописом и решењем о проглашењу инфицираног подручја и подручја високог ризика и овим Планом.

АКТИВНИ НАДЗОР НА АКС

Активни надзор је клинички надзор који се спроводи на целој територији Републике Србије на свим газдинствима на којима се држе и узгајају свиње и обухвата:

- Обилазак фарми/газдинстава, утврђивање здравственог стања свиња и попуњавање *Записника о извршеном надзору на класичну и афричку кугу свиња* према Плану;
- Контролу биосигурносних мера на газдинству/фарми према посебном Плану;
- Контролу исхране помијама;
- Узимање узорака према Плану;
- Дијагностичко испитивање на присуство генома вируса афричке куге свиња;
- Унос података у ЦБ у посебну апликацију.

Обилазак газдинстава/фарми

Приликом обиласка фарми/газдинства ветеринари из ветеринарских станица врше контролу здравственог стања свиња и том приликом попуњавају *Записник о извршеном надзору на афричку и класичну кугу свиња* (у даљем тексту *Записник*, који се налази као *Прилог 1* овог документа. Све рубрике (тражени подаци) у *Записнику* морају да се попуне.

Записник потписују ветеринар и власник под кривичном и материјалном одговорношћу.

Динамика обиласка газдинстава/фарми

Надзор на газдинствима/фармама врши се у складу са *подручјем и категоријом* и то:

1) Слободно подручје код домаћих свиња и заражено подручје од АКС код дивљих свиња

- На газдинствима/фармама на којима се држи до 100 свиња (за сопствене или за сопствене и комерцијалне потребе), надзор се врши:

- *четири пута годишње (једанпут квартално);*
- *приликом клања свиња за сопствене потребе на газдинству.*

- На фармама/газдинствима на којима се држи од 101-500 свиња надзор се врши:

- четири пута годишње (једанпут квартално)
- приликом клања свиња за сопствене потребе на газдинству (уколико се врши такво клање).

- На фармама/газдинствима на којима се држи више од 500 свиња надзор се врши једанпут месечно односно појачан надзор (*enhanced surveillance*) приликом промене здравственог стања или угинућа свиња када се врши и узорковање.

Напомена

На газдинствима/фармама у подручју проглашеним инфицираним подручјем и подручјем високог ризика од АКС код дивљих свиња, поред наведеног надзора, спроводе се мере и у складу са посебним прописом и донетим решењем.

2) Заражено и угрожено подручје од АКС код домаћих свиња

На газдинствима/фармама спроводе се мере и врши надзор у складу са посебним прописом и решењем о проглашењу зараженог и угроженог подручја, при чему се врши хитан обилазак и попис свих газдинстава, а затим перманентан надзор и то:

- Први обилазак врши се у року од 15 дана од појаве жаришта (период надзора). За време трајања мера свако газдинство мора да се обиђе најмање два пута, у зависности од епизоотиолошке ситуације односно трајања мера на зараженом и угроженом подручју.
- Други пут обилазак се врши у року од 15 дана пре одјаве болести, односно укидања рестриктивних мера.

На фармама/газдинствима на којима се држи више од 500 свиња врши се **појачан надзор** (*enhanced surveillance*) приликом сваке промене здравственог стања или угинућа свиња када се врши и обавезно узорковање.

Активности приликом обилазака фарми/газдинстава

Приликом обиласка и надзора фарми/газдинства ветеринари из ветеринарских станица врше следеће активности:

1) попис животиња по категоријама наведеним у Записнику

Приликом обиласка фарми/газдинства ветеринари из ветеринарских станица попуњавају Записник о извршеном надзору на афричку и класичну кугу свиња (у даљем тексту Записник, који се налази као Прилог 1 овог документа. Све рубрике (тражени подаци) у Записнику морају да се попуне.

2) обележавање необележених животиња у складу са посебним прописом

Уколико се приликом обиласка газдинства уочи да се налазе необележене свиње, које су дошле са других газдинстава без пратеће документације, исте се морају обележити сходно статусу подручја на коме се налази газдинство (*слободно, заражено или угрожено подручје*) и обавезно се обавештава надлежна ветеринарска инспекција, која ће поступити у складу са својим надлежностима, а у циљу контроле илегалног транспорта животиња.

3) контрола здравственог стања свиња приликом клања за сопствене потребе

Власник/држалац свиња када планира да коље свиње на газдинству за сопствене потребе, у обавези је да пријави клање ветеринару из надлежне ветеринарске станице **најкасније 24 сата пре клања**, који ће извршити анте мортем преглед свиња намењених клању, као и контролу здравственог стања свих свиња затечених на газдинству. Том приликом попуниће Записник о спроведеном надзору на АКС.

Напомена

Ветеринарске станице ће приликом спровођења послова по Програму мера, као и других активности на газдинствима са свињама, обавестити власнике животиња да су у обавези да пријаве клање на газдинству за спосствене потребе, како би се пре клања извршила контрола здравственог стања свиња (анте мортем преглед), а по потреби и узорковање.

4) контрола биосигурносних мера врши се према посебном Плану који ће донети Министарство.

5) контрола исхране помијама

Током спровођења надзора на газдинству врши се и провера коришћења помија у исхрани свиња. Информација добијена од власника/држаоца свиња уноси се у *Записник о спроведеном надзору на АКС*. Уколико се утврди да се користе помије у исхрани свиња, обавезно се обавештава надлежна ветеринарска инспекција, која ће поступити у складу са својим надлежностима.

6) Узимање узорака и врсте испитивања

Молекуларна испитивања

Када се приликом обиласка газдинства уоче промене здравственог стања свиња, извршиће се узимање узорака бриса крви или органа ради дијагностичког испитивања молекуларном методом.

Узорковање на фармама/газдинствима се врши:

1) На газдинствима /фармама на којима се држи до 10 крмача или на којима се држи до 100 свиња:

- сваке угинуле крмаче и нераста;
- свих угинућа других категорија свиња када се не може искључити сумња на појаву АКС; у случају више угинућа узима се узорак од најмање две угинуле животиње старије од 2 месеца, осим ако ове категорије нема на газдинству када се узоркују угинуле свиње без обзира на старост јединке;
- болесних свиња; у случају да се на газдинству затекне виших болесних свиња узима се узорак од најмање две болесне животиње старије од 2 месеца приоритетно са хеморагичним синдромом/повишеном температуром, осим ако ове категорије нема на газдинству када се узоркују болесне свиње без обзира на старост јединке;

На слободном поручју на којем није вршено узорковање на газдинствима приликом обиласка на начин прописан овим Планом, а у периоду предвиђеном за спровођење надзора, извршиће се узорковање једанпут квартално (у последњем месецу квартала) на следећи начин:

На репрезентативном узорку од 10% очекиване преваленце са нивоом поузданости од 95% од укупног броја свиња на подручју општине (28 јединки по општини), на најмање 2 газдинства у одабраним насељеним местима, а према плану надлежног института. Узорковање ће се вршити од нерастова, крмача и назимица у репродукцији, при чему се на оба газдинства узимају узорци од најмање 2 животиње (по могућству од јединки старијих од 2 месеца); јединке од које су узети узорци неће бити обухваћене узорковањем у наредном кварталу, осим ако то није индиковано.

2) На фармама/газдинствима на којима се држи више од 10 крмача или више од 100 свиња – узорковање се врши обавезно, а по приоритету од:

- сваке угинуле крмаче и нераста;
- најмање две угинуле свиње приоритетно старије од два месеца;
- уколико нема угинућа, а има болесних животиња, узоркују се две болесне свиње старије од два месеца, приоритетно са хеморагичним синдромом/повишеном температуром.
- уколико није било угинућа нити болесних животиња, узорци ће се узети од 2 свиње, примарно од нерастова, крмача и назимица у репродукцији, или од животиња старијих од 2 месеца, било којих категорија.

3) На газдинствима /фармама приликом клања за сопствене потребе

Када се приликом прегледа свиња анте мортем, намењених за клање на газдинству за сопствене потребе, уоче промене здравственог стања, без обзира на старосну категорију, а које могу указивати на сумњу на АКС, узеће се узорак и доставити на испитивање у надлежну лабораторију молекуларном методом, а свиње се не могу клати до добијања извештаја о испитивању са негативним резултатом.

Ако се анте мортем прегледом не уоче промене, а након клање свиња (пост мортем) власник/дражалац свиња уочи промене на органима у обавези је да обавести ветеринара који ће узети узорак и доставити у надлежну лабораторију ради испитивања на АКС молекуларном методом. Месо и органи ових свиња морају се чувати посебно и не смеју се користити до добијања резултата.

Серолошка испитивања

Осим молекуларних испитивања, на зараженом и угроженом подручју вршиће се паралелна серолошка испитивања код сваке секундарне пријаве сумње на АКС.

По добијању позитивног резултата на АКС у акредитованој лабораторији (ЕЛИСА), вршиће се потврдно серолошко испитивање у Националној референтној лабораторији за АКС.

Ветеринарске службе које су основане за потребе сопственог сточарства врше свакодневни надзор на фармама и попуњавају *Записник* једанпут месечно. У случају да на фарми постоје угинуле или болесне крмаче и нерастови, односно угинуле или болесне свиње старије од два месеца врши се узорковање и достављање узорака у надлежни институт ради дијагностичког испитивања на АКС у складу са овим планом.

Уколико није било угинућа нити болесних животиња, узорци ће се узети од 2 свиње, примарно од нерастова, крмача и назимица у репродукцији, или од животиња старијих од 2 месеца, било којих категорија.

Узорковање на већим комерцијалним фармама врши се у оквиру појачаног надзора (enhanced surveillance) ради искључивања сумње на АКС (активни надзор).

Ако се приликом узорковања уоче клинички знаци или патоанатомске промене које оправдано указују на појаву болести, поступа се у складу са пријавом сумње на АКС.

Напомена

На газдинствима/фармама у подручју проглашеним зараженим и угроженим од АКС код домаћих свиња и инфицираним подручјем и подручјем високог ризика од АКС код дивљих свиња,

пored наведених активности, спроводе се мере и у складу са посебним прописом и донетим решењем.

ПАСИВНИ НАДЗОР НА АКС

Поред обилазака у складу са овим планом надзора (активни надзор), ветеринарске организације излазе на терен и врше узорковање за свако пријављено угинуће крмаче и нерастова, односно сваке свиње у случају постављања оправдане сумње на АКС, у складу са посебним прописима.

СУМЊА НА АКС

Сумњом на АКС сматра се клинички и епизоотиолошки постављена оправдана сумња на АКС, на основу карактеристичних клиничких знакова и/или епизоотиолошких параметра када се врши молекуларно, а по потреби и серолошко испитивање узорка од исте животиње, провера идентификације, порекла и старосне категорије животиње, као и спровођење епизоотиолошког увиђаја на локацији постављања сумње и на газдинству порекла.

Пријава сумње на АКС

Приликом обилазака газдинстава, односно спровођења активног надзора, ветеринарске организације у случају постављања оправдане сумње на АКС код било које категорије свиња, приоритетно код крмача и нерастова, пријављују сумњу у складу са посебним прописима.

СЛУЧАЈ АКС

Случајем АКС сматра се позитиван резултат добијен молекуларним испитивањем на основу постављене оправдане сумње на АКС.

Случајем АКС може се сматрати и оправдана сумња постављена на основу клиничке слике и епизоотиолошког увиђаја, уколико није могуће потврдити молекуларним испитивањем код угинулих односно болесних животиња.

2. ПЛАН НАДЗОРА НА КЛАСИЧНУ КУГУ СВИЊА КОД ДОМАЋИХ СВИЊА

ЦИЉ СПРОВОЂЕЊА НАДЗОРА НА КЛАСИЧНУ КУГУ СВИЊА

Активни и пасивни надзор на класичну кугу свиња (ККС) у Републици Србији спроводи се у циљу континуиране контроле здравственог стања свиња и раног откривања заразне болести класичне куге свиња, детекције антитела, доказивања одсуства циркулације вируса ККС, као и праћења излучивања животиња рођених пре престанка вакцинације против ККС (15.12.2019.) за које се очекује да могу бити серопозитивне.

ПОДРУЧЈА НАДЗОРА

Активни надзор на ККС се спроводи на целој територији Републике Србије на свим газдинствима на којима се држе и узгајају свиње.

АКТИВНИ НАДЗОР НА ККС

Активни надзор је клинички надзор који обухвата:

- Обилазак фарми/газдинстава и кланица, утврђивање здравственог стања свиња и попуњавање *Записника о извршеном надзору на класичну и афричку кугу свиња* према Плану;
- Контролу биосигурносних мера на газдинству/фарми према посебном Плану;
- Контрола исхране помијама;
- Узимање узорака према Плану;
- Дијагностичко испитивање и то серолошко (ЕЛИСА) и вирусолошко на присуство генома вируса класичне куге свиња;
- Унос података у ЦБ у посебну апликацију.

Обилазак газдинстава/фарми

Приликом обиласка фарми/газдинства ветеринари из ветеринарских станица врше контролу здравственог стања свиња и том приликом попуњавају *Записник о извршеном надзору на афричку и класичну кугу свиња*. Све рубрике (тражени подаци) у *Записнику* морају да се попуне, укључујући тип газдинства:

Записник потписују ветеринар и власник под кривичном и материјалном одговорношћу.

Динамика обиласка газдинстава/фарми

Надзор на ККС на газдинствима/фармама врши се приликом спровођења активног надзора на АКС у складу са *подручјем и категоријом газдинстава/фарми*;

Узимање узорака и врсте испитивања

Узимање узорака ради испитивања на ККС врши се за молекуларна и серолошка испитивања и у складу са општим критеријумима одабира јединки за испитивање (Прилог7), односно:

Молекуларна испитивања

- а) Приликом постављања оправдане сумње на ККС на основу карактеристичних клиничких знакова;
- д) У случају добијања позитивног серолошког налаза (ЕЛИСА) као потврдно дијагностичко испитивање ;
- б) Приликом постављања прве сумње на АКС и ККС у епизоотиолошкој јединици (општини);
- в) Приликом постављања сумње на АКС и ККС у епизоотиолошкој јединици након 12 месеца од последњег случаја АКС код домаћих свиња;
- г) У случају добијања позитивног серолошког налаза (ЕЛИСА) као потврдно испитивање.
- д) У случају када је то епизоотиолошки оправдано;

Серолошка испитивања

- а) као додатна испитивања приликом испитивања молекуларним методама
- б) на кланицама према овом Плану.

ПАСИВНИ НАДЗОР НА ККС

Поред обилазака у складу са овим планом надзора (активни- клинички надзор), ветеринарске организације излазе на терен и врше узорковање у случају постављања сумње на ККС.

СУМЊА НА ККС

Сумњом на ККС сматра се клинички и епизоотиолошки постављена оправдана сумња на ККС, на основу карактеристичних клиничких знакова и/или епизоотиолошких параметара када се врши молекуларно и серолошко испитивање узорка од исте животиње, провера идентификације, порекла и старосне категорије животиње, као и спровођење епизоотиолошког увиђаја на локацији постављања сумње и на газдинству порекла. .

Сумњом на ККС сматра се и позитиван серолошки налаз (*ЕЛИСА*) добијен приликом испитивања у складу са овим Планом, када се врши потврдно молекуларно испитивање.

Пријава сумње на ККС

Приликом обилазака газдинстава, односно спровођења активног надзора, ветеринарске организације у случају постављања оправдане сумње на ККС код било које категорије свиња, врше узорковање у складу са овим планом и пријављује сумњу у складу са посебним прописом.

Пријава сумње на ККС врши се посебно, односно независно од пријаве сумње и потврде АКС.

СЛУЧАЈ ККС

Случајем ККС сматра се позитиван резултат добијен молекуларним испитивањем на основу постављене оправдане сумње на АКС.

II АЖУРИРАЊЕ И ДОСТАВЉАЊЕ ПОДАТАКА

Регистар газдинастава

Ветеринарске станице су у обавези да ажурирају регистар газдинастава на којима се држе свиње, деактивацијом газдинстава на којима нема свиња и активацијом односно уписом у регистар газдинстава на којима има свиња, а које нису у регистру, односно у централној бази.

III ИСПИТИВАЊЕ НА КЛАНИЦИ И ПРАЋЕЊЕ ИЗЛУЧИВАЊА ЖИВОТИЊА РОЂЕНИХ ПРЕ ПРЕСТАНКА ВАКЦИНАЦИЈЕ ПРОТИВ ККС (15.12.2019)

У циљу праћења излучивања серопозитивних крмача и нерастова са газдинстава/фарми/центара за в.о. на свим кланицама вршиће се серолошка испитивања на ККС свиња рођених пре 15.12.2019. године.

У случају добијања позитивног резултата поступиће се се као код пријаве сумње на ККС, до њене одјаве, односно искључивања.

На кланицама се воде и ажурирају подаци о приспећу на клање крмача и нерастова пореклом са газдинстава/фарми/центара за в.о., односно о свим јединкама рођеним пре 15.12.2019. године и о вакцинисаним свињама као и о њиховом излучивању. Ова евиденција мора бити стално доступна ветеринарском инспектору.

Након клања свиња рођених пре 15.12.2019. године са назначеним серопозитивним вакцинисаним животиња са газдинства/фарме, овлашћени ветеринар/ветеринарски инспектор на кланици обавештава о томе руководиоца ЛКЦ/РКЦ и епизоотиолога ветеринарског института/Координатора епизоотиолошких активности РКЦ на месечном нивоу (*Прилог 6 А*). Координатор епизоотиолошких активности у надлежном ветеринарском институту води збирну евиденцију о оваквим случајевима по кланицама и закланим јединкама из ове старосне

категорије на епизоотиолошком подручју РКЦ. Руководилац РКЦ доставља овај збирни извештај НКЦ о спроведеним активностима и резултатима испитивања на месечном нивоу (Прилог 6А-1).

ОРГАНИЗАЦИЈА РАДА

План надзора на ККС/АКС на кланицама спроводе овлашћене ветеринарске станице које спроводе послове по Програму мера здравствене заштите животиња и ветеринарска инспекција. Овлашћене ветеринарске станице, на основу пријаве и динамике клања достављају оријентациони недељни план надзора на кланицама надлежном ветеринарском институту и надлежној ветеринарској инспекцији.

НАДЗОР НА АКС И ККС НА КЛАНИЦАМА

Надзор на АКС и ККС спроводи се на кланицама обухвата:

- обилазак кланица, контрола промета и издате документације за попиљке свиња примљене на кланици;
- утврђивање здравственог стања свиња (анте и пост мортем преглед свиња);
- узимање узорака;
- дијагностичко испитивање на присуство генома вируса АКС/ККС и серолошка испитивање антитела на вирус класичне куге свиња

Узорковање и дијагностичка испитивања на кланицама

- Серолошка испитивања (ЕЛИСА)

у циљу доказивања антитела на ККС (крвни серум), пореклом од следећих категорија свиња: **свих животиња (крмача и нерастова) које су рођене пре 15.12.2019. године, односно јединки за које се сматра да могу имати вакцинална или матерна антитела на ККС (крмаче и нерастови).**

Ако се серолошким испитивањима добије ЕЛИСА позитиван резултат, извршиће се потврдно молекуларно испитивање у Националној референтној лабораторији за ККС.

- Молекуларна испитивања (PCR) на ККС/АКС у циљу доказивања присуства вируса

Узорак на АКС (слезина/брис слезине) свиња:

- а) сваке угинуле свиње
- б) свиња које показују промене здравственог стања.

Узорак на ККС (примарно тонзиле/брис тонзила или слезина/брис слезине),

- а) сваке угинуле свиње
- б) свиња које показују промене здравственог стања
- в) у случају добијања позитивног серолошког налаза као потврдно испитивање.

Месо добијено од свиња које подлежу испитивању на кланицама у складу са овим планом не могу се ставити у промет пре добијања негативних лабораторијских резултата.

IV ДИЈАГНОСТИЧКО ИСПИТИВАЊЕ НА АКС/ККС

Поступак узорковања и дистрибуција узорака

Узорковање се врши за молекуларна и серолошка испитивања и то:

- Од болесних свиња односно свиња предвиђених за испитивање се узоркује крв тако што се пунктира ушна вена и узима брис тако што се добро натопи крвљу. Приликом

узорковања (пунктирања вене) обавезна је примена једнократних игала за сваку свињу посебно.

- Од угинулих животиња узоркује се слезина забадањем бриса у слезину. Уколико није дозвољено отварање леша, крв се узоркује пунктирањем ушне вене (једнократне игле) и натапањем бриса крвљу.

- За серолошка испитивања (ELISA) узима се крвни серум.

Узорци се обележавају ИД бројем газдинства и ознаком узорка и достављају у надлежни ветеринарски институт у року од 24 сата, у хладном ланцу 4-8 °С. Узорак мора да прати Образац за слање материјала на лабораторијско испитивање и штампани примерак Записника. Ветеринарске станице након узимања узорка морају одмах унети све податке из Записника у ЦБ и након тога одштампати попуњени Записник.

Надлежни ветеринарски институти достављају узорке у лабораторију на испитивање уз *Образац за слање материјала на лабораторијско испитивање и одштампани примерк Записника.*

Дијагностичка испитивања вршиће се у следећим лабораторијама према територијалној расподели:

АКРЕДИТОВАНА ЛАБОРАТОРИЈА	ЕПИЗООТИОЛОШКО ПОДРУЧЈЕ	ВРСТЕ /МЕТОДЕ ИСПИТИВАЊА
НИВ СРБИЈЕ- БЕОГРАД	НИВ Србије, ВСИ Панчево*	ELISA - ККС, АКС PCR - ККС, АКС
НИВ НОВИ САД	НИВ Нови Сад	ELISA - ККС, АКС PCR - ККС, АКС
ВСИ ЗРЕЊАНИН	ВСИ Зрењанин	ELISA - ККС, АКС PCR - ККС, АКС
ВСИ ПОЖАРЕВАЦ	ВСИ Пожаревац	ELISA - ККС, АКС PCR - ККС, АКС
ВСИ ПАНЧЕВО*	ВСИ Панчево	ELISA - ККС
ВСИ СУБОТИЦА	ВСИ Суботица	ELISA - ККС, АКС PCR - ККС, АКС
ВСИ СОМБОР	ВСИ Сомбор	ELISA - ККС, АКС PCR - ККС, АКС
ВСИ КРАЉЕВО	ВСИ Краљево	ELISA - ККС, АКС PCR - ККС, АКС
ВСИ НИШ	ВСИ Ниш	ELISA – ККС PCR - ККС, АКС
ВСИ ШАБАЦ	ВСИ Шабац	ELISA - ККС, АКС PCR - ККС, АКС
ВСИ ЈАГОДИНА	ВСИ Јагодина	ELISA - ККС, АКС PCR - ККС, АКС
ВСИ ЗАЈЕЧАР	ВСИ Зајечар	ELISA – ККС, АКС PCR - ККС, АКС

**Врше само серолошка испитивања, а друге анализе врши НИВ Србије“*

Лабораторијско испитивање

Лабораторијска испитивања на присуство генома вируса на афричку/класичну кугу свиња и антитела на класичну кугу свиња се врши у акредитованим лабораторијама.

Лабораторије у случају сумњивог или позитивног резултата, без одлагања обавештавају НИВ Србије (НРЛ), НКЦ/Управу за ветерину и надлежну ветеринарску инспекцију и шаљу узорак на **потврдна испитивања** у Националну референтну лабораторију НИВ Србије (НРЛ).

НРЛ за афричку и класичну кугу свиња, врши организацију и координацију лабораторијских тестирања. У случају позитивног резултата, НЛР- НИВ Србије без одлагања обавештава НКЦ/Управу за ветерину и надлежну ветеринарску инспекцију.

Унос података у ЦБ у посебну апликацију

Подаци из *Записника* уносе се у ЦБ у посебну апликацију у складу са *Корисничким упутством* и **то одмах након спроведеног надзора уколико су том приликом узети узорци за испитивање** на АКС/ККС, а најкасније у року од 7 дана уколико није вршено узорковање на газдинству/фарми. Подаци о спроведеном надзору и извршеном узорковању уносе се у апликацију за сва подручја како за слободно подручје од АКС, тако и за заражено и угрожено подручје.

Приликом уноса података за обавезно водити рачуна да ли су ажурирани подаци о бројном стању животиња на газдинству. Уколико приликом спровођења активног надзора односно обиласка, на газдинству нису затечне свиње подаци ће се унети у базу и означити да нема свиња. У наредном обиласку истог газдинства уколико опет нису затечне свиње, рола држаоца свиња биће укинута, односно оваква газдинства неће бити обухваћена даљим надзором.

V ТРАЈАЊЕ НАДЗОРА

Надзор на газдинствима на којима се држе и узгајају свиње у складу са овом Планом спроводи се почев од 01.08.2024. године и трајаће до доношења Програма мера здравствене заштите животиња за 2025. годину односно новог Плана надзора на АКС/ККС.

VI ОДГОВОРНОСТИ

За израду генералног плана надзора на АКС/ККС одговоран је ветеринарски институт за своје епизоотиолошко подручје.

За спровођење активног надзора на АКС/ККС у складу са својим месечним планом припремљеним на основу генералног плана института, одговорна је ветеринарска станица/служба.

За идентификацију и узорковање циљних животиња, као и квалитет узорака и благовремено достављање у ветеринарски институт је одговорна ветеринарска станица/служба и то достављање узорака у надлежни ветеринарски институт у року од 24 сата, у хладном ланцу 4-8 °C.

За благовремено достављање узорака у дијагностичку лабораторију су одговорни ветеринарски институти.

За тачност резултата су одговорне лабораторије које врше дијагностичка испитивања.

Контролу спровођења Плана надзора врши надлежна ветеринарска инспекција.

VII ИЗВЕШТАЈИ И ФАКТУРИСАЊЕ

Ветеринарске станице/службе, након извршеног надзора и уноса података у ЦБ, посебну апликацију, припремају извештаје о спроведеном надзору и обиму узорковања (*Месечни извештај о извршеном активном надзору и обиму узорковања у оквиру плана надзора на*

АКС/ККС код домаћих свиња (Прилог 3) и Месечни извештај о извршеном активном надзору и обиму узорковања приликом клања на газдинствима за споствене потребе, у оквиру плана надзора на АКС/ККС код домаћих свиња (Прилог 3.1.). Месечне извештаје (Прилог 3. и Прилог 3.1.) ветеринарске станице/службе штампају попуњене из посебне апликације ЦБ, потписују их и достављају надлежном ветеринарском институту и надлежној ветеринарској инспекцији до 05. у месецу за претходни месец.

Записници о спроведеном надзору чувају се годину дана у ветеринарској станици.

Ветеринарске станице/службе уз извештаје припремају и фактуре о спроведеним активностима, насловљене на надлежни институт.

Овлашћене ветеринарске станице/ветеринарска инспекција на кланицама припрема месечни извештај о спроведеном надзору и узорковању на кланици (Извештај о извршеном обиму узорковања у оквиру плана надзора на АКС/ККС код домаћих свиња на кланицама (Прилог 3А)).

Надлежни ветеринарски институти за своје епизоотиолошко подручје обједињују податке достављене од стране ветеринарских станица/служби и припремају збирни извештај о спровођењу надзора и обиму узорковања (Збирни месечни извештај о извршеном активном надзору и обиму узорковања у оквиру плана надзора на АКС/ККС код домаћих свиња (Прилог 4) и Збирни месечни извештај о извршеном активном надзору и обиму узорковања приликом клања на газдинствима за споствене потребе, у оквиру плана надзора на АКС/ККС код домаћих свиња (Прилог 4.1). Месечне извештаје (Прилог 4. и 4.1.) ветеринарски институти штампају попуњене из апликације, потписују их и достављају, посебно за сваки округ, Управи за ветерину и шефу ветеринарске инспекције у округу, на месечном нивоу (до 10. у месецу за претходни месец).

Месечни извештаји морају бити посебно приказани за слободно подручје и за заражено и угрожено подручје.

Надлежни ветеринарски институти за своје епизоотиолошко подручје обједињују податке достављене од стране овлашћених ветеринарских станица/ветеринарске инспекције на кланицама и припремају збирни месечни извештај о спроведеном надзору и узорковању на кланици (Збирни извештај о извршеном обиму узорковања у оквиру плана надзора на АКС/ККС код домаћих свиња на кланицама (Прилог 4А)).

Лабораторије које врше дијагностичка испитивања извештаје о резултатима испитивања (Месечни извештај лабораторије о обиму и резултатима испитивања у оквиру плана надзора на АКС/ККС код домаћих свиња (Прилог 5 и Прилог 5/1)) достављају посебно за сваки округ на месечном нивоу (до 10. у месецу за претходни месец) Управи за ветерину, надлежном институту који је доставио узорке и шефу ветеринарске инспекције у округу.

Лабораторије које врше дијагностичка испитивања извештаје о резултатима испитивања (Збирни извештај лабораторије о обиму и резултатима испитивања у оквиру плана надзора на ККС код домаћих свиња на кланицама (Прилог 5А и 5А-1).

Збирни месечни извештај о спроведеним испитивањима (у excel formatu) која је саставни део извештаја, достаља се уз фактуру, као потписан и печатиран документ са заводним бројем као и у електронској форми у excel formatu на адресе jelica.uzelac@minpolj.gov.rs и tatjana.labus@minpolj.gov.rs.

Такође, сваки институт уз извештај доставља и фактуре о обављеним активностима ветеринарских станица/служби и/или института насловљене на Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде – Управу за ветерину, ул. Омладинских бригада бр.1, 11070 Нови Београд.

Завршни извештај о спроведеним лабораторијским испитивањима на афричку/класичну кугу свиња, уз детаљну анализу података о тренутној епизоотиолошкој ситуацији о АКС/ККС на територији Републике Србије, као и друге извештаје по потреби, припрема НИВ Србије (НРЛ) у сарадњи са другим лабораторијама које врше испитивања.

Завршни извештај обухвата извештај о спроведеним лабораторијским испитивањима на афричку/класичну кугу свиња у оквиру надзора на АКС/ККС у периоду од 01.01.-31.12.2024. године, а на основу овог Плана и Плана број: 323-07-1497/2022-05/11 од 01.07.2022. године у складу са којим се спроводио надзор у периоду од 01.01.-01.06.2023. односно до доношења овог Плана.

VIII ЦЕНОВНИК УСЛУГА

1. Спровођење активног надзора и узорковање:
 - узорковање крви/брис: 390,00 дин (ветеринарске станице/службе)
 - спровођење активног надзора: 650,00 дин (ветеринарске станице)
2. Лабораторијска испитивања:
 - PCR: 3.500,00 динара
 - ELISA- ат: 500,00 динара

Напомена:

- Ветеринарским службама на фармама које врше послове за потребе сопственог сточарства не врши се накнада за спровођење надзора, већ само за узорковање
- Ветеринарски институти који достављају узорке у лабораторије на испитивање, трошкове транспорта узорака правдају кроз уговор о поверавању послова здравствене заштите животиња за 2024. годину (уговор о спремности).

Серијски бр. потврде:

ЗАПИСНИК о извршеном надзору на класичну и афричку кугу свиња

Редни број обиласка газдинства у кварталу I ☐ II ☐ III ☐ IV ☐

1. Подаци о газдинству

ИД број газдинства:

Власник газдинства:

(име и презиме власника газдинства)

Адреса газдинства:

(општина, насељено место, улица и број)

Држалац животиња (ако је различит од власника на газдинству):

(име и презиме држаоца животиња)

Адреса држаоца животиња:

(општина, насељено место, улица и број)

ГПС координате

X Y

ТИП ГАЗДИНСТВА

Фарма отвореног типа ☐Фарма затвореног типа ☐

ПОДРУЧЈЕ НАДЗОРА АКС/ККС

1. Слободно подручје ☐2. Заражено подручје домаће свиње ☐3. Угрожено подручје домаће свиње ☐4. Заражено подручје дивље свиње ☐

Исхрана помијама:

Не ☐ Да ☐2. Затечене свиње на газдинству: ☐ Не ☐ Да

Категорија животиње	Број животиња	Број обележених животиња	Узимање узорака (број)		
			Крв на брису	Органи на брису	Крв (серум)
Крмаче и назимице					
Прасад на сиси					
Залучена прасад до 30кг					
Товљеници					
Нерастови					
УКУПНО					

3. Категорија газдинства (заокружити обе категорије):

Број крмача	без крмача	до 2 крмаче	од 3-10 крмача	од 11-50 крмача	преко 50 крмача
Број свиња	до 10 свиња	од 11-50 свиња	од 51-100 свиња	од 101-500 свиња	преко 500 свиња

4. На газдинству у претходне две године утврђено: АКС ☐ ККС ☐ сумња ☐ потврђено ☐Промене здравственог стања свиња: ☐ Не ☐ ДаКлање свиња на газдинству: ☐ Не ☐ Да☐ Промене општег здравственог стања (повишена температура, слабост, апатија, летаргија, одбијање хране и воде...):☐ Промене на кожи (црвенило по кожи ушију, репа, дисталних делова екстремитета, вентралној страни груди и абдомена):☐ Респираторни поремећаји (кашља, отежано дисање...):☐ Дигестивни поремећаји (повраћање, дијареја...):☐ Исцедак из очију, конјунктивитис:☐ Некоординисано кретање:☐ Побачаји:☐ Угинућа:

Напомена/друге промене (описати које) _____

Датум _____

(Рег.број и назив организације)

(потпис власника/држаоца животиње) _____

(Рег.број и потпис ветеринара)

Образац за слање материјала на лабораторијско испитивање

Вет. станица/служба _____
кварталу

Редни број обиласка газдинства у

I ☐ II ☐ III ☐ IV ☐

Број: _____

Датум: _____ 2024. година

Предмет: Узорковање материјала за афричку/класичну кугу свиња

ПОДРУЧЈЕ НАДЗОРА АКС/ККС

КАТЕГОРИЈА ГАЗДИНСТВА (заокружити обе категорије)					
I	Категоризација по броју крмача				
	Газдинство без крмача	Газдинство до 2 крмаче	Газдинство од 3-10 крмача	Газдинство од 11-50 крмача	Газдинство преко 50 крмача
II	Категоризација по броју свиња				
	Газдинство до 10 свиња	Газдинство од 11-50 свиња	Газдинство од 51-100 свиња	Газдинство од 101-500 свиња	Газдинство преко 500 свиња

1. Слободно подручје
2. Заражено подручје домаће свиње
3. Угрожено подручје домаће свиње
4. Заражено подручје дивље

ИДЕНТИФИКАЦИЈА УЗОРАКА

Ред.бр.	Ознака узорка/ ИД животиње	Врста узорка (крв на брису)	Врста узорка (органи на брису)	Крв (серум)	Категорија животиње од које се узео узорак	Узорак узет у оквиру клања на газдинству за сопствене потребе (ДА/НЕ)
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						
УКУПНО						

а) Власник/држалац: _____

б) ИД газдинства: _____

в) ГПС координате: X _____ Y _____

г) Насељено место: _____

д) Општина: _____

ц): Округ: _____

Ветеринар из ветеринарске станице/службе _____

Ветеринарска станица/службе: _____

Број: _____

Датум: _____

МЕСЕЧНИ ИЗВЕШТАЈ
О ИЗВРШЕНОМ АКТИВНОМ НАДЗОРУ И ОБИМУ УЗОРКОВАЊА ПРИЛИКОМ КЛАЊА НА ГАЗДИНСТВИМА ЗА СПОСТВЕНЕ
ПОТРЕБЕ, У ОКВИРУ ПЛАНА НАДЗОРА НА АКС/ККС КОД ДОМАЋИХ СВИЊА
ЗА МЕСЕЦ _____ 2024. ГОДИНЕ

Ред. бр.	Округ	Општина	Насељено место	Број извршених обилазака гадинастава/фарми приликом клања на газд. за сопствене потребе	Број узетих узорака приликом клања на газдинству за сопствене потребе	
					Број узетих крви на брису	Број узетих органа на брису
1						
2						
3						
4						
4						
5						
	УКУПНО					

Ветеринар _____

Број: _____

Датум:

О ИЗВРШЕНОМ АКТИВНОМ НАДЗОРУ И ОБИМУ УЗОРКОВАЊА ПРИЛИКОМ КЛАЊА НА ГАЗДИНСТВИМА ЗА СПОСТВЕНЕ ПОТРЕБЕ, У ОКВИРУ ПЛАНА НАДЗОРА НА АКС/ККС КОД ДОМАЋИХ СВИЊА

Ред. бр.	Ветеринарска станица/служба	Округ	Општина	Насељено место	Број извршених обилазака гадинастава/фарми приликом клања на газд.за сопствене потребе	Број узетих узорака	
						Број узетих крви на брису	Број узетих органа на брису
УКУПНО							

Одговорно лице Института _____

Лабораторија НИВ/ВСИ _____
 Број: _____
 Датум: _____

МЕСЕЧНИ ИЗВЕШТАЈ
ЛАБОРАТОРИЈЕ О ОБИМУ И РЕЗУЛТАТИМА ИСПИТИВАЊА У ОКВИРУ ПЛАНА НАДЗОРА НА АКС/ККС КОД ДОМАЋИХ СВИЊА
СЕРОЛОШКА ИСПИТИВАЊА НА АКС/ККС
ЗА МЕСЕЦ _____ 2024. ГОДИНЕ

Ред. бр.	Ветеринарска станица/ служба	Округ	Општина	Насељено место	Број узетих узорака и резултати серолошких испитивања (ЕЛИСА)								Резултати испитивања на АКС	
					Резултати испитивања на ККС						Број испитаних узорака товљеника			
					Број испитаних узорака крмача		Број испитаних узорака нерастова		Број испитаних узорака товљеника					
					Поз	Нег	Поз	Нег	Поз	Нег	Поз	Нег	Поз	Нег

Одговорно лице Института _____

Образац за слање материјала на лабораторијско испитивање са кланице

Вет. станица/вет. инспекција _____

Број: _____

Датум: _____ 2024. година

Предмет: Узорковање материјала за афричку и класичну кугу свиња на кланици

Назив кланице _____

Округ, општина, насељено место _____

ИДЕНТИФИКАЦИЈА УЗОРАКА

Ред.бр.	ИД газдинства порекла животиње	Ознака узорка/ ИД животиње	Врста узорака		Категорија животиње/јединке од које се узима узорак
			Органи/брис	Крв (серум)	Рођене пре/до 15.12.2019. год. кормаче нерастови
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					
8.					
9.					
УКУПНО					

Ветеринарски инспектор/Ветеринар из ветеринарске станице _____

Ветеринарска станица/вет.инспекција: _____
 Број: _____
 Датум: _____

ИЗВЕШТАЈ

О ИЗВРШЕНОМ ОБИМУ УЗОРКОВАЊА У ОКВИРУ ПЛАНА НАДЗОРА НА АКС/ККС КОД ДОМАЋИХ СВИЊА НА КЛАНИЦАМА
 ЗА МЕСЕЦ _____ 2024. ГОДИНЕ

Ред. бр.	Округ	Општина	Број кланица у којима је вршено узорковање	Број узетих узорака (органи/брис) угинуле/ болесне свиње за АКС/ККС	Број узетих узорака од животиња рођених пре 15.12.20219. године- крвни серум за ККС	
					крмаче	нерастови
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						
8.						
УКУПНО						

Одговорно лице ветеринарске станице/вет. инспектор _____

НИВ/ВСИ: _____
 Број: _____
 Датум: _____

**ЗБИРНИ ИЗВЕШТАЈ О ИЗВРШЕНОМ ОБИМУ УЗОРКОВАЊА
 У ОКВИРУ ПЛАНА НАДЗОРА НА АКС/ККС КОД ДОМАЋИХ СВИЊА НА КЛАНИЦИМА
 ЗА МЕСЕЦ _____ 2024. ГОДИНЕ**

Ред. бр.	Ветеринарска станица/ вет.инспекција	Округ	Општина	Број кланица у којима је вршено узорковање	Број узетих узорака (органи/брис) угинуле/ болесне свиње на АКС/ККС	Број узетих узорака од животиња рођених пре 15.12.20219. године – крвни серум на ККС	
						крмаче	нерастови
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							
	УКУПНО						

Одговорно лице института _____

Лабораторија НИВ/ВСИ: _____

Број: _____

Датум: _____

**ЗБИРНИ ИЗВЕШТАЈ ЛАБОРАТОРИЈЕ О ОБИМУ И РЕЗУЛТАТИМА ИСПИТИВАЊА
У ОКВИРУ ПЛАНА НАДЗОРА НА АКС/ККС КОД ДОМАЋИХ СВИЊА НА КЛАНИЦАМА- МОЛЕКУЛАРНЕ МЕТОДЕ
ЗА МЕСЕЦ _____ 2023. ГОДИНЕ**

Ред. бр.	Ветеринарска станица	Ветеринарска инспекција	Округ	Општина	Број узетих узорака и резултати испитивања			
					Резултати испитивања на АКС		Резултати испитивања на ККС	
					угинуле/ болесне свиње	Нер	угинуле/ болесне свиње	Нер
					Поз	Нер	Поз	Нер
1.								
2.								
3.								
4.								
5.								
6.								
7.								
8.								
	УКУПНО							

Одговорно лице лабораторије _____

Лабораторија НИВ/ВСИ: _____
 Број: _____
 Датум: _____

**ЗБИРНИ ИЗВЕШТАЈ ЛАБОРАТОРИЈЕ О ОБИМУ И РЕЗУЛТАТИМА ИСПИТИВАЊА У ОКВИРУ
 ПЛАНА НАДЗОРА НА ККС КОД ДОМАЋИХ СВИЊА НА КЛАНИЦАМА- СЕРОЛОШКА ИСПИТИВАЊА НА ККС
 ЗА МЕСЕЦ 2024. ГОДИНЕ**

Ред. бр.	Ветеринарска станица	Ветеринарска инспекција	Округ	Општина	Број узетих узорак и резултати испитивања							
					Резултати испитивања ЕЛИСА				Резултати испитивања ВНТ			
					крмаче		нерастови		крмаче		нерастови	
					Поз	Нег	Поз	Нег	Поз	Нег	Поз	Нег
1.												
2.												
3.												
4.												
5.												
6.												
7.												
8.												
9.												
	УКУПНО											

Одговорно лице лабораторије _____

Ветеринарска станица/вет.инспектор

Број:

Датум:

ИЗВЕШТАЈ

О ИЗЛУЧИВАЊУ ЖИВОТИЊА (КРМАЧЕ И НЕРАСТОВИ) РОЂЕНИХ ПРЕ ПРЕСТАНКА ВАКЦИНАЦИЈЕ ПРОТИВ ККС (15.12.2019.)
ЗА МЕСЕЦ _____ 2024. ГОДИНЕ

Ред бр	Вет станица/ Ветеринарс ка инспекција	Округ	Општина	Назив кланице	ИД газдинства порекла животиња	Број ушне маркице животиње	Крмача/ нераст	Датум рођења	Датум последње вакцинације	Датум клања	Резултат лабораторијског испитивања					
											ЕЛИСА		ВНТ		Молекуларна испитивања	
											Поз	Нег	Поз	Нег	Поз	Нег
1																
2																
3																
4																
5																
6																
7																
8																
	УКУПНО															

Одговорно лице ветеринарске станице/вет. инспектор _____

НИВ/ВСИ
Број:
Датум:

ЗБИРНИ ИЗВЕШТАЈ
О ИЗЛУЧИВАЊУ ЖИВОТИЊА (КРМАЧЕ И НЕРАСТОВИ) РОЂЕНИМ ПРЕ ПРЕСТАНКА ВАКЦИНАЦИЈЕ ПРОТИВ ККС (15.12.2019.)
ЗА МЕСЕЦ 2024. ГОДИНЕ

Ред. бр.	Вет станица/ Ветеринарска инспекција	Округ	Општина	Назив кланице	Број излучених крмача				Број излучених нерастова			
					Резултати испитивања				Резултати испитивања			
					ЕЛИСА	ВНТ	Молекулар на испитивања		ЕЛИСА	ВНТ	Молекулар на испитивања	
					Поз	Нег	Поз	Нег	Поз	Нег	Поз	Нег
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
Укупно												

Одговорно лице Института